

การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
Democracy Promoting in Schools Under Sikhorphum Network 2
Surin Primary Educational Service Area Office 1

รัชเดช ทองสาดี^{*1}, ไตรรัตน์ สิทธิทูล²

Rushadet Thongsadee^{*1}, Trirat Sitthitul²

^{*1}นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

^{*1}Graduate student in Educational Administration, Siam Technology College

²Master of Education in Educational Administration Program, Siam Technology College

e-mail: triraths@siamtechno.ac.th

Received: January, 10 2022

Revised: January, 26 2022

Accepted: January, 31 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 134 คน โดยผู้วิจัยได้หาขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan และได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (\bar{X} = 4.56) รองลงมา คือ ด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน (\bar{X} = 4.51) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์ (\bar{X} = 4.40) และ 2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริม

ประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียนต่างกันเห็นว่าการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 และข้อเสนอแนะในการพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 มีดังต่อไปนี้ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (2) ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและต้องมีการสอดแทรกเนื้อหาประชาธิปไตยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ (3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีการเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและปฏิบัติในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การส่งเสริมประชาธิปไตย, โรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were; 1) to study the promotion of democracy in schools under the Sikhoraphum Network 2, Surin Primary Educational Service Area Office 1 and 2) to compare the promotion of democracy in schools under the Sikhoraphum Network 2, the Surin Primary Educational Service Area Office; Primary Education, Surin Districts 1. This research is a quantitative research. The samples used in this research were 134 school administrators and teachers of Sikhoraphum Network 2 schools under the Surin Primary Educational Service Area Office, Area 1, Academic Year 2020. The researcher determined the sample size by opening a ready-made table of Krejcie. & Morgan and sampling with a simple random sampling method (Simple Random Sampling) to find the proportion of each school The instrument used in the research was a Likert scale questionnaire with a 5-point scale with a confidence value of 0.98. The statistics used in the data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. T-test and one-way analysis of variance using a ready-made computer program.

The results of the research were found that: 1) the promotion of democracy in schools under the Sikhoraphum Network 2 overall, the performance was at a high level (\bar{X} = 4.47). The aspect of teaching and learning management to develop knowledge about democracy (\bar{X} = 4.56) was followed by the aspect of democratic practice in schools (\bar{X} = 4.51). in the aspect of organizing activities that applied democratic principles creatively (\bar{X} = 4.40) and 2) comparing results of promoting democracy in schools. Under the

Sikhoraphum 2 network found that experienced administrators and teachers position and different school sizes, the opinion that the promotion of democracy in schools under the Sikhoraphum network 2 was not statistically different at the 0.05 level. Recommendations for the development of democracy in schools. Under Sikhoraphum Network 2, the followings are as follows: School administrators and teachers should promote democracy in schools with participation of organizations or agencies related to education management, comprising school committees, parents, Student, Subdistrict Administrative Organization to participate appropriately in the situation; to promoted and democratic content must be inserted for students to learn in all subject areas, and set up an atmosphere and school environment to facilitate to students' learning and practice in creating an environment that promotes democracy.

Keywords: Promotion of democracy, Schools, Primary education area offices

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 นับเป็นเวลากว่า 80 ปี มาแล้วที่รัฐให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ความเข้าใจและการปลูกฝังประชาธิปไตยแก่ประชาชน ดังเห็นได้จากรัฐธรรมนูญหลายฉบับได้บัญญัติแนวนโยบายด้านการส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมการเมืองและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ในขณะที่ผลการศึกษาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2556) พบว่า ประชาธิปไตยที่ได้สร้างกันมาเริ่มถูกตั้งคำถามตามมามากมายว่า สิ่งที่ได้รับการปลูกฝังและหรือส่งเสริมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 นั้นเป็นแนวทางที่ถูกต้องจริงหรือไม่ เพราะสิ่งที่ตามมามากมายนั้น คือความขัดแย้งเป็นทวีคูณมากยิ่งขึ้น ทั้งที่กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งที่ได้รับความสนใจจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2526 เรื่อยมาจนถึงปีพ.ศ.2556 ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าคูหาเพื่อลงคะแนนเสียงเกินครึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งประเทศทั้งนี้ในปีพ.ศ.2554 มีผู้ใช้สิทธิออกเสียงเกินร้อยละ 75 ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด (ณัฐชัย ชินอรรถพร, 2558) ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าว ประชาธิปไตยดูเหมือนจะแบ่งบาน จึงต้องกลับมามองกระบวนการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่คนต้องการเลือกตั้งและไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าเดิม แต่ความขัดแย้งกลับเพิ่มมากขึ้น

ประชาธิปไตยเป็นแนวคิดทางการบริหารที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในสังคมโลก ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารดูแลประเทศได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม แนวคิดประชาธิปไตยจะเป็นจริงได้ ประชาชนต้องมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เคารพในสิทธิเสรีภาพ ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย

ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น นำเหตุผลมาใช้ในการแก้ปัญหาและความขัดแย้ง เห็นความสำคัญของข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมือง ทั้งนี้ เครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่การส่งเสริมประชาธิปไตย คือ การศึกษาเรียนรู้ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรมหรือวิถีชีวิตประชาธิปไตย พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในการบริหารดูแลประเทศ และส่งเสริมสังคมให้มีความยั่งยืนผาสุก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) นอกจากนี้ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมและดำรงไว้ซึ่งสังคมที่น่าอยู่ สังคมสงบสุข และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายในด้านการส่งเสริมตนเองของนักเรียนไปสู่กระบวนการของการรักชาติ โดยกำหนดให้แต่ละโรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในเรื่องของความเป็นประชาธิปไตย โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น ผ่านการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา หรือผ่านการทำกิจกรรมสภานักเรียน ซึ่งทำให้ในปัจจุบันโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของนักเรียนให้ยึดมั่นในวิถีประชาธิปไตย รู้จักรับฟัง รวมทั้งเคารพสิทธิของผู้อื่นมาโดยตลอด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536) จึงจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญอันเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของประเทศชาติ เป็นการส่งเสริมที่มีผลไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งการส่งเสริมประชาธิปไตยของประเทศจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ควรส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เด็กนักเรียนได้เข้าใจและมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตย จนเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการส่งเสริมประชาธิปไตยต้องอาศัยเวลาในการปลูกฝังและอบรมหล่อหลอมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเริ่มตั้งแต่ครอบครัวสถาบันการศึกษา และจากสังคมโดยรวมอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ ดังนั้นในอนาคตจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ถูกต้องให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องและจริงจังทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ (สุภา พรชัยฤกษ์, 2552:2)

การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตย ตั้งแต่วัยเรียนถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพราะช่วงอายุที่ผู้เรียนเข้ามาอยู่ในโรงเรียนนับตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กหรือชั้นปฐมวัยจนย่างเข้าสู่วัยรุ่นเป็นช่วงอายุที่เหมาะสมที่สุดที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง เพราะเด็กในช่วงนี้เป็นช่วงที่กำลังต้องการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งหากโรงเรียนสามารถส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ ก็มีแนวโน้มว่าอนาคตของประเทศไทยจะมีความมั่นคงและมีความเป็นหนึ่งเดียว (กฤษ พรหมจันทร์, 2557: 2) จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาจึงเป็นสถาบันหลักในด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยไปสู่ครอบครัวที่ดีตามที่สังคมพึงปรารถนา การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังจิตสำนึกให้ยึดมั่นในวิถีประชาธิปไตย รู้จักรับฟัง รวมทั้ง เคารพสิทธิของผู้อื่น (วิสุทธิ์ โปธิแทน, 2554)

การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน นำเป็นไปในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จึงได้มีการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียนขึ้นในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้น ผู้วิจัย ในฐานะบุคลากรทางการศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงสภาพประชาธิปไตย รวมถึงเปรียบเทียบความ เป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนในเครือข่ายบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการศึกษารัฐ 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศึกษารัฐ 2 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศึกษารัฐ 2 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน การดำรงตำแหน่ง และ ขนาดของโรงเรียน

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียน ในเครือข่ายบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการศึกษารัฐ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 21 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน และเป็นครู 183 คน รวม 204 คน (ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 2563) ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อหาสัดส่วนแต่ละ โรงเรียน ได้ตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน ตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 120 คน รวม จำนวนตัวอย่าง 134 คน

2. ตัวแปรที่วิจัย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการทำงาน การดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ตัวแปรตาม ได้แก่ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศึกษารัฐ 2 มี 4 ด้าน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมส่งเสริมความรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตย การฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน การประยุกต์ใช้และขยายผลประชาธิปไตย ในชุมชน และการจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศึกษารัฐ 2 ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับลิเคิร์ต (Likert) โดยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยทำการพัฒนาจากผลการวิจัยของ ทิพย์สุคนธ์ ศรีนานนท์ (2558: 93-97) มี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย 2) การฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน 3) การประยุกต์ใช้และ ขยายผลประชาธิปไตยในชุมชน และ 4) การจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิง สร้างสรรค์ นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นและ ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item of Objective Congruence: IOC) นำแบบสอบถามที่ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร สถานศึกษาและครูของโรงเรียนเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ (Try Out) มาหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำ แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เท่ากับ 0.83 นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ด้วยวิธีสถิติพื้นฐาน การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทดสอบ สมมติฐานในการเปรียบเทียบสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน การดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน โดยใช้ t-test แบบ Independent และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 มี 4 ด้านได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาส่งเสริม ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการประยุกต์ใช้และขยายผล ประชาธิปไตยในชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์ ผลวิเคราะห์โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	4.56	0.04	มากที่สุด	1
2. ด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.51	0.03	มากที่สุด	2
3. ด้านการประยุกต์ใช้และขยายผลประชาธิปไตยในชุมชน	4.44	0.06	มาก	3
4. ด้านการจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์	4.40	0.06	มาก	4
รวม	4.47	0.04	มาก	

จากตารางที่ 1 การปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (\bar{X} = 4.56) รองลงมาคือ ด้านด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน (\bar{X} = 4.51) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์ (\bar{X} = 4.40)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน การดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การส่งเสริมประชาธิปไตย	ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	S.D.	F	p-value
1. การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	ระหว่าง 1-5 ปี	4.57	0.25	0.22	0.88
	ระหว่าง 6-10 ปี	4.56	0.30		
	ระหว่าง 11-15 ปี	4.59	0.27		
	ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	4.54	0.36		
	รวม	4.57	0.29		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การส่งเสริมประชาธิปไตย	ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	S.D.	F	p-value
2. การฝึกปฏิบัติประชาธิปไตย ในโรงเรียน	ระหว่าง 1-5 ปี	4.50	0.22	0.46	0.71
	ระหว่าง 6-10 ปี	4.55	0.30		
	ระหว่าง 11-15 ปี	4.54	0.29		
	ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	4.47	0.34		
	รวม	4.52	0.29		
3. การประยุกต์ใช้และขยาย ผลประชาธิปไตยในชุมชน	ระหว่าง 1-5 ปี	4.56	0.30	2.46	0.07
	ระหว่าง 6-10 ปี	4.47	0.38		
	ระหว่าง 11-15 ปี	4.44	0.39		
	ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	4.31	0.36		
	รวม	4.44	0.37		
4. การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี	ระหว่าง 1-5 ปี	4.37	0.30	1.49	0.22
	ระหว่าง 6-10 ปี	4.53	0.31		
	ระหว่าง 11-15 ปี	4.39	0.42		
	ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	4.34	0.46		
	รวม	4.41	0.39		
รวม	ระหว่าง 1-5 ปี	4.50	0.18	1.17	0.32
	ระหว่าง 6-10 ปี	4.53	0.23		
	ระหว่าง 11-15 ปี	4.49	0.26		
	ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	4.41	0.30		
	รวม	4.48	0.25		

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

การส่งเสริมประชาธิปไตย	ตำแหน่ง	\bar{X}	S.D.	t	p-value
1. การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	ผู้บริหาร สถานศึกษา	4.50	0.32	-0.97	0.30
	ครู	4.58	0.29		
2. การฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	4.50	0.27	-0.31	0.75
	ครู	4.52	0.29		
3. การประยุกต์ใช้และขยายผลประชาธิปไตยในชุมชน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	4.43	0.37	-0.11	0.92
	ครู	4.44	0.37		
4. การจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์	ผู้บริหาร สถานศึกษา	4.36	0.32	-0.48	0.63
	ครู	4.41	0.39		
รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	4.45	0.21	-0.60	0.55
	ครู	4.33	0.44		

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

การส่งเสริมประชาธิปไตย	ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	t	p-value
1. การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	ขนาดเล็กจำนวน 120 คนลงมา	4.53	0.34	-0.34	0.73
	ขนาดกลางตั้งแต่ 121-600 คน	4.57	0.29		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การส่งเสริมประชาธิปไตย	ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	t	p-value
2. การฝึกปฏิบัติ ประชาธิปไตยในโรงเรียน	ขนาดเล็กจำนวน 120 คนลงมา	4.64	0.23	1.00	0.32
	ขนาดกลางตั้งแต่ 121-600คน	4.51	0.29		
3. การประยุกต์ใช้และ ขยายผลประชาธิปไตย ในชุมชน	ขนาดเล็กจำนวน 120 คนลงมา	4.57	0.09	2.45	0.44
	ขนาดกลางตั้งแต่ 121-600 คน	4.44	0.37		
4. การจัดกิจกรรมที่นำหลัก ประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ ในเชิงสร้างสรรค์	ขนาดเล็กจำนวน 120 คนลงมา	4.49	0.46	0.46	0.65
	ขนาดกลางตั้งแต่ 121-600 คน	4.40	0.39		
รวม	ขนาดเล็กจำนวน 120 คนลงมา	4.56	0.22	0.65	0.52
	ขนาดกลางตั้งแต่ 121-600 คน	4.48	0.25		

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการแยกผลการศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูมีการส่งเสริมเคารพในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีการจัดธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี และมีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้าง

ทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย หวังสวัสดิ์ (2559) โดยได้ให้ความสำคัญของประชาธิปไตยไว้ว่า คำว่า “ประชาธิปไตย” หรือ “Democracy” มาจากคำว่า “demos” มีต้นกำเนิดมาจากภาษากรีกซึ่งมีความหมายดั้งเดิมว่า “การปกครองโดยชนหมู่มาก” หรือ “การปกครองโดยหมู่ชน” ส่วนความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ที่เกิดขึ้นในภายหลังนั้น หมายถึง ปรัชญาของสังคมมนุษย์หรือวิถีชีวิตที่ยึดถืออุดมคติและหลักการบางประการที่กำหนดแบบแผนพฤติกรรมระหว่างมนุษย์ในสังคม ทั้งในการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษ พรมจันทร์ (2557) ซึ่งมีผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้งตัวแทนนักเรียน ด้านกิจกรรมวันสำคัญ ด้านกิจกรรม การบูรณาการในเนื้อหาการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมการใช้ชีวิตในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2541) ที่ได้กล่าวถึง ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการเมืองการปกครองในความหมายทางเศรษฐกิจและในฐานะวิถีชีวิต ดังนี้ ความหมายของประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการเมืองการปกครองมีการให้ความหมายต่าง ๆ กัน เช่น รัฐบาลซึ่งประชาชนมีอำนาจปกครอง (Ruling power) ไม่โดยตรงก็โดยการมีผู้แทนที่ผ่านการเลือกมาแล้วรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ประชาธิปไตย ได้แก่ ระบบการปกครอง ซึ่งอำนาจการเมืองสูงสุดอยู่กับประชาชน

1.2 ด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนรับผิดชอบหน้าที่ ทั้งส่วนตนและส่วนรวมด้านประชาธิปไตย ครูและผู้เรียนมีปฏิบัติเคารพซึ่งกันและกันทางกาย เช่น การแสดงความเคารพแก่บุคคลซึ่งอาวุโสกว่า และผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์สุคนธ์ ศรีนานนท์ (2558) ที่กล่าวว่านักเรียนได้ฝึกกิจกรรมที่ใช้หลักประชาธิปไตย ในการดำเนินกิจกรรม มีโอกาสในการแสดงออกและกล้าแสดงออกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวความคิดและความคิดเห็นด้านประชาธิปไตยในและนอกโรงเรียน มีการจัดตั้งกลุ่มสนใจ ชุมนุม ชมรม จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการฝึกปฏิบัติการการเลือกตั้งในโรงเรียนในระดับต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้งหัวหน้าห้อง การเลือกนายหมู่ลูกเสือ การเลือกหัวหน้าหรือผู้นำชมรม หรือกลุ่มสนใจการประชุมคณะกรรมการนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ชัยฤกษ์ (2552) เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ อันเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของประเทศชาติ เป็นการพัฒนาที่มีผลไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศจะบรรลุเป้าหมายได้นั้น ควรพัฒนาประชาธิปไตยให้แก่การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ นักเรียนได้เข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตามวิถีประชาธิปไตย

1.3 ด้านการประยุกต์ใช้และขยายผลประชาธิปไตยในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษามีการสร้างและจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมประชาธิปไตย มีการดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจแนวทางประชาธิปไตย มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยร่วมกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์สุคนธ์ ศรีนานนท์ (2558) ที่มีการจัดกิจกรรมเพื่อการรู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์โดยจัดกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วมทางการเมืองกับชุมชน เช่น การรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ การรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง กิจกรรมเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมการเรียนรู้กฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวันกับเจ้าหน้าที่รัฐในเครือข่ายความร่วมมือ เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายยาเสพติด สิทธิเด็ก กฎหมายเลือกตั้ง จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และประเทศชาติ กิจกรรมที่จัดร่วมกับชุมชนในด้านศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีแห่อาลัยความรู้จากกิจกรรมด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมด้านการฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยในโรงเรียน มาขยายผลสู่ชุมชน เช่น การรณรงค์ การใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมที่นำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านประชาธิปไตยโดยการบูรณาการกิจกรรมเพื่อให้เกิดความปรองดองและสมานฉันท์ มีการส่งเสริมและจัดตั้งเครือข่ายระบบประชาธิปไตยร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างยั่งยืน และมีการเปิดเวทีแสดงความคิดเห็นของสถานักเรียนร่วมกับชุมชนในการเสริมสร้างประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน เช่น เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรม จัดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ การดำเนินงานสถานักเรียนกรรมการนักเรียน การจัดค่ายประชาธิปไตย กิจกรรมประชาธิปไตยลงสู่ชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมสร้างสำนึกความรักชาติ นำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา กิจกรรมส่งเสริมด้านประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อให้กับผู้เรียนศรัทธาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยสอดแทรกการส่งเสริมประชาธิปไตยเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมประกวดเรียงความ เขียนคำขวัญ วาดภาพเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียน ร่วมเดินรณรงค์ในส่วนของการส่งเสริมประชาธิปไตย การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กับนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในเรื่องประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมดำเนินงานด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ

2. การเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกประสบการณ์ทำงาน การดำรงตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน การเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน พบว่าโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 จำแนกตามการดำรงตำแหน่ง การเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตาม การดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นตามสมมติฐาน

2.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน การเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในสังกัดเครือข่ายศิษรภูมิ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องร่วมมือกันมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ให้มี การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและต้องมีการสอดแทรกเนื้อหาประชาธิปไตยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ มี การเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและปฏิบัติในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการติดตามพฤติกรรมตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของ นักเรียนในชีวิตประจำวัน

2.2 ควรสำรวจสภาพปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ที่มีเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน ให้มีการสอดแทรกในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยสาเหตุการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนว่าได้มีการปรับปรุงหรือมี การพัฒนาอย่างต่อเนื่องหรือไม่โดยชุมชน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยสำหรับครูผู้สอน**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ: สหાયบลิ็อกและการพิมพ์.

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558.** กรุงเทพฯ ฯ: ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและมูลนิธิคอนอร่าเดนาแวร์. (2548).

**คู่มือประกอบการเรียนการสอนประชาธิปไตย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: ครูสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552.** กรุงเทพฯ:
ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ภฤช พรหมจันทร์. (2557). **การมีส่วนร่วมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

จรรยาตรี มาติลโกวิทและคณะ. (2553). **รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริม**

ความเป็นประชาธิปไตย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: สำนักงานเลขาธิการ

สภาผู้แทนราษฎร.

ณัฐชัย ชินอรรรถพร. (2558). **การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับชาติ และระดับ**

ท้องถิ่นไทย. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 7(3): 353-377.

ถวิล บุรีกุล. (2545). **โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหาร จัดการที่ดี.** นนทบุรี:

สถาบันพระปกเกล้า.

ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร. (2554). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง.** กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.

สถาบันนโยบายศึกษา. (2558). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง.** กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.

นงนุช สีล. (2552). **สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ**

ประชาธิปไตยของนักเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประสิทธิ์ เวียงสีมา. (2547). **การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียน**

บ้านห้วยคา อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง.** กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.

ภาสุดา ภาคาผล และมนังค์ อังควาณิช. (2560). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการ**

สังคมเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย. Veridian E-Journal, Silpakorn

University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10(3): 975-990.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2541). **การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**.
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก วันที่ 24 สิงหาคม 2550).
- วันชัย หวังสวาสดิ์. (2559). **รูปแบบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วันชัย หวังสวาสดิ์, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และวีรยุทธ ชาตะกาญจน์. (2560). รูปแบบการบริหาร
ประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 4(1): 60-72.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มาตรฐานการอุดมศึกษา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2554). **จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนทัศน์
ใหม่การพัฒนา**. กรุงเทพฯ: จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.
- วิสุทธิ์ โพธิ์แทน. (2554). **แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐมนตรี
และราชกิจจานุเบกษา.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2552). **คู่มือพลเมืองยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). **ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 3**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2551). **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตย
สำหรับครู-อาจารย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3**. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **สถานักเรียนหลักการและแนวทางการดำเนินงาน
(ฉบับปรับปรุง)**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **การเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตยผ่าน
กิจกรรมค่าย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **แนวการจัด
กิจกรรมการศึกษาเพื่อความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สุภาพร ชัยฤกษ์. (2552). **การเสริมสร้างประชาธิปไตย: ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการเสริมสร้าง
ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชารัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Cohen, C. (1971). **Democracy**. New York: Free Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3): 607-610.

Likert, R. (1970). **New Partterns of Management**. New York: McGraw-Hill.

The World Book Encyclopedia. (1998). **World Book Encyclopedia**. English: World Book.